

42 . Reșca | Comuna: Dobrosloveni | Județ: Olt | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 126754.02

Perioade: Preistorie, Antichitate

Epoci: Preistorie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: locuire, exploatare/carieră, structură de cult/religioasă

Categorii sit: Neatribuit, Domestic, Apărare (construcții defensive), Civil

Autori: Lucian Amon, George Mihai, Mircea Negru, Cristian Schuster, Marius Streinu, Petre Gheorghe, Alin Diaconu, Alina Streinu

Instituții: Universitatea Craiova, S.C. MRC Cercetare S.R.L., Universitatea București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea București, Universitatea Craiova, Instiuție Nedefinită, Universitatea București

Raport

Obiective

Obiectivul general al săpăturilor în acest sit arheologic este cercetarea orașului roman Romula, în mod concret identificarea topografiei, a structurilor arheologice cu funcționalitate militară, economică, civilă și funerară, în vederea cunoașterii aspectelor tipice civilizației romane implementate în cel mai mare oraș roman al provinciei Dacia Inferior (Malvensis).

Obiective specifice

În campania arheologică din anul 2015 au fost practicate un număr de 6 secțiuni (numerotate de la S6 la S11) și a continuat cercetarea din secțiunea S5, inițiată în anul 2013(70).

Secțiunile de la S5 la S7 au avut ca obiectiv surprinderea limitelor și cercetarea atelierului de prelucrare a sticlei. Secțiunile S8 și S9 au fost practicate pentru investigarea zonei central-nordice a fortificației, în timp ce secțiunile S10 și S11 au vizat surprinderea structurilor din centrul fortificației, unde în perioadele de funcționare ale fortificației a fost probabil clădirea comandantului (praetorium).

Metoda de cercetare

În cadrul campaniei arheologice din anul 2015 s-a folosit metoda practicării de secțiuni cu lățimea de 2,00 sau 2,50 m și cu carouri de 2,00 m. În interiorul acestor secțiuni au fost identificate unități stratigrafice (US), notate pentru fiecare secțiune, respectiv complexe arheologice.

Săpătura manuală a fost efectuată în straturi de la 1-2 cm până la maximum 10-12 cm grosime, adaptată la situația concretă a complexelor și unităților stratigrafice investigate.

Descrierea tehnică a suprafețelor

Zona Atelierului de prelucrare a sticlei (Planșa 1)

În această zonă secțiunile practicate au fost separate de martori de 1 m între ele. Acestea au fost practicate la est de secțiunea S4, cu excepția secțiunii S7, care a fost practicăată la vest. Secțiunile au avut lungimea de 26,00 m și lățimea de 2,00 m. Între aceste secțiuni au fost lăsați martori cu lățimea de 1 m, care au fost demontați parțial pentru cercetarea unor compelxe arheologice între S4 și S5b (c. 1-3), respectiv între S5a și S6a (c. 5-6). În vederea obținerii unor informații stratigrafice suplimentare, la mijlocul lungimii lor a fost lăsat un martor de 1 m, pentru profilul transversal al atelierului, în cazul secțiunilor S5a/S5b și S6a/S6b, respectiv 2 m, în cazul secțiunilor S7a/S7b.

Secțiunea S5a și secțiunea S5b au fost practicate la 1 m spre est de secțiunea magistrală S4. S5a a avut lungimea de 13 m, iar S5b a are lungimea de 12 m. Secțiunea S6 a fost inițiată la 1 m spre est de secțiunea

S5. S6a a avut lungimea de 13 m, iar S6b a are lungimea de 12 m. Secțiunea S7 a fost trasată la 1 m spre vest de secțiunea magistrală S4. S7a a avut lungimea de 12 m, iar S7b a are lungimea de 12 m.

Zona central-nordică a fortificației

Secțiunea S8 a fost practică pentru investigarea zonei central-nord-vestice a fortificației. Ea a avut lungimea de 40 m, lățimea de 2,50 m, iar adâncimea maximă de 0,68 m.

Secțiunea S9 a vizat surprinderea incintei de nord a fortificației. Ea a avut lungimea de 18,00 m, lățimea de 2,00 m și adâncimea maximă de 1,65 m.

Zona centrală a fortificației

Secțiunea S10 a practică pentru investigarea părții de nord-vest a zonei a presupusului edificiu al praetrium-ului. Ea a avut lungimea de 10,00 m, lățimea de 2,00 m și adâncimea maximă de 0,88 m.

Secțiunea S11 a vizat surprinderea părții de central-nordice, în completarea investigațiilor întreprinse prin secțiunea S10. Ea a avut lungimea de 10,00 m, lățimea de 2,00 m și adâncimea maximă de 1,03 m.

Considerații preliminare

Observații stratigrafice

Stratigrafia diferă în cele patru zone cercetate din cadrul fortificației. Cu privire la acest aspect se pot face doar observații în acest stadiu în care cercetările sunt în curs de derulare.

În zona atelierului de topire a sticlei situația stratigrafică este puternic afectată de intervenții ulterioare, inclusiv din epoca modernă. În zona cuptorului de topire a sticlei, pe profilul sudic au fost făcute următoarele observații: de la 0 la 0,30/0,35 m este un strat de pământ cenușiu-negricios cu numeroase fragmente de cărămizi romane în stratul vegetal; între 0,30/0,35 m și 0,40/0,45 m este un strat discontinuu de lut galben, într-un strat subțire de pământ de culoare cenușie deschisă; între 0,40/0,45 m și 0,45/0,50 m este un strat discontinuu de chirpic ars.

În zona centrală investigată, în cadrul secțiunii S10 au fost făcute următoarele observații stratigrafice (profilul vestic). De la 0 la 0,20/0,30 m este un strat de pământ cenușiu-negricios – stratul vegetal; între 0,20/0,30 m și 0,65/0,69 m este un strat de pământ cenușiu-negricios cu multe fragmente de mortar, cărămizi și țigle;

0,65-0,75 m - strat de lut castaniu pe care se află podeaua de mortar.

Stratigrafia este asemănătoare în secțiunea S11. Astfel, între 0 și 0,30 m este un strat de pământ de culoare cenușiu-negricioasă cu fragmente de cărămizi și mortar – solul vegetal; 0,30-0,44 m strat de pământ de culoare cenușie cu fragmente de cărămizi și țigle romane; 0,44-0,65 – strat de pământ de culoare cenușie cu fragmente de mortar, cu o cărămidă pe podeaua în zona m 10; 0,65/0,70 m - strat de lut galben, care susținea cărămizile pavajului interior al clădirii.

Structuri arheologice

În cursul campaniei din anul 2015 au fost identificate și s-a continuat cercetarea unor structuri arheologice, dintre care cele mai relevante sunt cuptorul de topire a sticlei și o clădire de mari dimensiuni din centrul fortificației romane.

Cuptorul de topire a sticlei (Planșa 2)

Cuptorul de topire a sticlei are o formă rectangulară cu colțurile rotunjite. La interior lungimea sa era de 1,79 m, iar lățimea la interior era de 0,68 m. Grosimea peretelui ars vitrificat este cuprinsă între 9,5 și 10 cm. În partea de vest peretele a fost complet demontat, în timp jumătatea vestică a peretelui atinge înălțimea maximă de 0,43 m. Cuptorul are pe pereții păstrați zone cu sticlă topită. Cuptorul avea o singură cameră și nu avea vatră. Probabil, aceasta a fost demontată când a fost preluată sticla topită pentru prelucrare. Cuptorul a fost umplut cu fragmentele din peretele sudic care a fost demontat, când a fost preluată ultima șarjă.

La sud de cuptor, spre pâraul Teslui, a fost identificată o platformă din cărămizi romane cu lungimea de 1,75 m și lățimea de 0,90 m. Acestea erau puternic arse, până la vitrifiere și exfoliere, iar în rosturile dintre

ele aveau sticlă topită. Platforma era un spațiu de lucru intermediar în procesul tehnologic, folosită probabil pentru depunerea și prelucrarea sticlei prin suflare.

În partea de est, în apropierea cuptorului au fost descoperite fragmente din tuburi de fier folosite probabil producerea vaselor de sticlă prin suflare. De asemenea, în cursul campaniei din anul 2013, în cadrul atelierului de topire și prelucrare a sticlei a fost descoperit un obiect de os cu orificiu longitudinal, care era probabil capătul prin care lucrătorii suflau sticla.

Cuptorul de topire a sticlei se află în interiorul unei clădiri de mari dimensiuni, în curs de cercetare. În campania arheologică din anul 2015, în interiorul acestui atelier au mai fost descoperite o serie de zone (platformă arsă, platformă rectangulară de chirpic, zone fără arsură, zone cu fragmente de calcar sau cu nisip) a căror funcționalitate rămâne a fi stabilite în cursul campaniilor arheologice viitoare, când întregul atelier va fi cercetat.

Cu privire la datarea cuptorului de topit sticlă, informațiile acumulate până în prezent ne determină să plasăm acest complex în secolul al III-lea p.Chr.

În Dacia romană există indicii că sticla era prelucrată la Apulum în tipare, iar mărgelile din sticlă au fost produse la Tibiscum, fără a fi încă descoperite cuptoare pentru obținerea, topirea sau prelucrarea sticlei.

Până în prezent, singurul atelier de topire și prelucrare a sticlei din Dacia romană a fost descoperit la Ulpia Traiana Sarmizegetusa(71).

Cuptoare pentru topirea sticlei au fost descoperite în provincii romane vecine precum Pannonia la Siscia(72) și Ptuj-Poetovio(73), în Noricum la Celje-Celeia(74). De asemenea, dovezi ale obținerii sau prelucrării sticlei au fost descoperite în alte provincii ale Imperiului Roman(75) din Egipt(76) până în Britannia(77).

Clădirea comandantului (praetorium)?

Fortificația din centrul orașului roman Romula este cea mai mare din Dacia Inferior (Malvensis), cu o incintă din faza târzie având lungimea de 216 m și lățimea de 182 m.⁷⁸ În centrul acestei fortificații era clădirea comandamentului (praetorium). În vederea identificării acesteia, au fost practicate două secțiuni, pe sfertul său de nord-vest (secțiunile S10 și S11).

În secțiunea S10, în carourile 1-2, de la adâncimea de 0,72 m a fost identificată o fundație de pietriș (US10001) cu lățimea de 0,80 m, care intră în profilele de est și de vest ale secțiunii. Spre sud, în interiorul clădirii a fost identificat un fragment dintr-un pavaj de pietriș, cu o lățime de doar 0,25/0,30 m, el fiind deranjat de o groapă modernă.

Pavajul de pietriș a fost tăiat și de o fundație de colțuri de cărămizi și mortar. Aceasta este paralelă cu fundația de pietriș. Ea are lățimea de 0,60 m, fiind surprinsă de la adâncimea de 0,69 m. Acest zid se încheie spre est cu o fundație similară ca și compoziție, care a fost surprinsă în secțiune doar pe o lățime de 0,20-0,30 m, restul fiind în profilul estic. În interiorul clădirii a fost identificată o platformă de mortar albicios, pe care au fost găsite câteva cărămizi romane întregi și întregibile. Acesta era pe un strat de lut galben compact, gros de 4-5 cm, care avea rol de nivelare.

În secțiunea S11 în jumătatea de nord, în toată secțiunea, de la adâncimea de 0,75/0,81 m a fost surprinsă fundația unei clădiri (US11004). Aceasta are lățimea de 0,80/0,84 m, dar intră și în profilul nordic al secțiunii. Ea a fost realizată din pietriș și mortar. În capătul secțiunii, în caroul 5 această fundație face un cot de 90 de grade spre sud, închizând clădirea spre vest. În carourile 4-5, sub această fundație apar urmele de mortar ale unui zid mai vechi, ușor deviat spre sud cu 18-20 cm, față de fundația anterioară.

Având în vedere poziția din zona centrală a fortificației, orientarea și dimensiunile mari ale fundațiilor descoperite în cele două secțiuni, considerăm că unele dintre ele (fundațiile masive de pietriș și mortar) ar putea aparține unei singure clădiri, respectiv clădirea comandantului fortificației (praetorium). Cercetările viitoare vor confirma sau pot infirma această ipoteză. De asemenea, observăm că ea aparține ultimelor nivele romane din această zonă a sitului arheologic, ce pot fi datate în secolul al III-lea p.Chr.

Alte edificii au fost descoperite în secțiunile S8 și S9. Cercetarea lor urmează a se efectua în anii viitori,

când vom putea furniza informații mai multe despre acestea.

Materialele arheologice

În cursul cercetărilor arheologice din campania anului 2015 au fost descoperite și procesate (fotografiate, desenate), un număr de 2618, de la numărul de inventar de șantier 1401 la numărul de inventar de șantier 4018.

Materialele arheologice preistorice

În strat cât și în complexele romane, printre materialele specifice epocii romane, au fost identificate piese preistorice (culturile Vădastra, Coțofeni, Verbicioara - fazele târzii, Basarabi). Este vorba de ceramică fragmentară, lucrată, după caz, din pastă grosieră, intermediară sau fină. Prezența acestor materiale reatestă existența în zona Fortificației Centrale a unor urme anterioare venirii romanilor, posibil așezări cu strat arheologic și complexe, care, în urma unor intervenții antropice de epoca romană, au fost puternic afectate.

Materialele din epoca romană

Ceramica din epoca romană reprezintă majoritatea covârșitoare a înregistrărilor în inventarul de șantier. În cadrul ceramicii constatăm existența vaselor de provizii (dolia), de transport (amfore), pentru servitul mesei (oale, căni, ulcioare, castroane, străchini, farfurii), pentru bucătărie (oale, cratițe, capace), de iluminat (opaițe). Tot din ceramică au fost lucrate piese coroplastice reprezentând divinități, mânere de caserole terminate cu cap zoomorfe de berbec sau stilizat geometric.

Dintre obiectele de metal menționăm o cataramă din bronz, fragmente de tablă, aplicații din bronz. De asemenea, au fost descoperite și o serie de ace din os din păr sau pentru cusut. În interiorul atelierului de topire a sticlei, dar și în alte contexte, au fost descoperite fragmente de recipiente din sticlă de culoare transparentă.

În campania din anul 2015 au fost descoperite, în diferite contexte, un număr de 51 de monede romane din secolele II-III p.Chr., multe dintre ele fiind folosite o lungă perioadă de timp, după emiterea lor.

Concluzii

Cercetările arheologice sistematice din anul 2015 au continuat investigarea atelierului de prelucrare a sticlei, identificat în anul 2013. De asemenea, ele au adus informații noi privind topografia și stratigrafia unor sectoare ale Fortificației centrale și au deschis noi perspective de cercetare prin identificarea unei clădiri de mari dimensiuni în zona centrală a acesteia.

Note

- 70. Negru, Amon, Gamureac, Guțică 2014, p. 43-46.
- 71. Băeștean 2009, p. 29-46.
- 72. Leljiak 2014, p. 79-82.
- 73. Lazar 2001, p. 78-81.
- 74. Ibidem.
- 75. Kelle, Price, Jackson 2014.
- 76. Shortland, Degryse, Geer, Lauwers, Salou 2011, p. 916-929.
- 77. Price 2003, p. 81-93.
- 78. Mărgărit Tătuțea 1994, p. 41-43; Vlădescu 1986, p. 34-39; Tudor 1978, p. 185-197.

Informații suplimentare online

[Raportul 5523 din cronică.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)